

krásky slovenska

ROČNÍK L

str. 67 EXPEDICE

V 2/73

2x Grad 18

KČS 5,—

HIMALÁJE ZA POSLEDNÉ ROKY

ING. LEOPOLD PÁLENÍČEK

Vo februári 1973 odcestuje III. československá expedícia do Himaláji s cieľom dosiahnuť piaty najvyšší vrchol sveta – Makalu (8482 m) pilierom južnej steny, čo by bol úspešný prvovýstup. Vedúcim expedície je zaslúžilý majster športu Ivan Gálfy, jeho zástupcom MUDr. Jar. Wolf. Expedíciu vypravádzame s tými najúprimnejšími želaniami a v nádeji na víťazný, šťastný návrat.

Pri tejto príležitosti chceme našich čitateľov aspoň stručne informovať o formách expedičného horolezectva v Himalájach za posledné roky.

Od roku 1969, kedy Nepálská vláda uvolnila téměř šestileté omezení himalajských výstupů, se počet expedic z většiny hlavních horolezeckých zemí ve světě enormně zvýšil. Při neochotě Pakistánu povolavat návštěvy hlavních horských skupin Karakoránu se horolezecká činnost soustředila převážně na nepálské hory. Úspěšné i neúspěšné výstupy v těchto letech nám poskytují obraz o současném himalajském horolezeckém trendu a jsou nejen všeobecnou informací, ale i zdrojem k srovnání s našim snažením na tomto poli.

Většina pozoruhodných výstupů a události posledních let:

1969

DHAULAGIRI 1

Pokus o novou cestu JV hřebenem americkou expedicí skončil tragicky. V lavině zahynulo 7 členů expedice.

GURJA HIMAL

Prvovýstup japonskou expedicí.

DHAULAGIRI 4

Šest členů rakouské expedice zahynulo při pokusu o JZ hřeben.

MINAPIN

Prvovýstup třemi rakouskými horolezci.

EVEREST

Malá japonská rekognoskační skupina dosáhla na JZ stěně 8000 m.

1970

ANNAPURNA 1

Silný britský tým prostupuje J stěnou.

Tým britské armády opakuje výstup franc. cestou na S straně.

MAKALU

Rozsáhlá japonská výprava zdolává JV hřeben. LHOTSE SHAR

Prvovýstup rakouské expedice.

DHAULAGIRI 1

Druhý výstup japonskou expedicí na tuto těžkou horu.

NANGA PARBAT

Silná německo-rakouská výprava zdolává Rupálské úbočí. Dva lezci nedopatřením traverzují vrchol a sestupují Diamirskou stěnou, jeden na konci sestupu zahyne.

PIK 29

Velmi těžký štít byl slezen japonskou výpravou. Oba prvovýstupci při pádu na sestupu zahynuli.

K 6

Prvovýstup rakouské expedice.

EVEREST

Japonský pokus na JZ stěně, úspěšný výstup na vrchol cestou z J sedla.

Několik Šerpů, pracujících pro jinou, lyžařskou expedici, zahynulo v ledopádu.

1971

EVEREST

Velmi silná mezinárodní expedice se neúspěšně pokouší o JZ stěnu, jeden člen zahyne.

Nezdar pomonzunové argentinské expedice na cestě z J sedla.

MAKALU

Silná francouzská expedice vystupuje novou cestou Z pilířem.

MANASLU

Japonská výprava prostupuje těžkou novou cestou Z hřeben.

Jihokorejská expedice se neúspěšně pokouší o opakování normální cesty; jeden člen zahyne.

DHAULAGIRI 2

Prvovýstup rakousko-americkou expedicí proveden superalpským stylem.

KHINYANG CHHISH

Prvovýstup na tento těžký štít silnou polskou výpravou; jeden člen zahyne.

MALUBITING

Prvovýstup rakouského týmu na hlavní vrchol.

NANGA PARBAT

Rozsáhlá československá expedice opakuje původní Rakiotskou cestu a slézá blízké satelitní vrcholy.

MANASLU

Velmi silná rakouská expedice postupuje JZ stěnou novou těžkou cestou; dva členové zahynou ve víchřici.

Jihokorejská výprava na původní Japonské cestě je zasažena lavinou; patnáct členů zahyne.

EVEREST

Neúspěch evropské expedice na JZ stěně.

Jistěže bylo v Himalájích mnohem více expedic; uvedený seznam se však snaží postihnout pouze nejdůležitější činnost na nejvyšších výškách. Rozbor prokazuje řadu zajímavých tendencí v druhu cest, o které se pokouší expedice. Tyto lze prakticky shrnout do tří typů.

1. Těžké nové výstupy stěnami a hřebeny na nejvyšší štíty, které byly již dříve dostupeny snadnějšími cestami.

O tyto se doposavad pokoušely silné národní a mezinárodní týmy z tradičních horolezeckých zemí, stavějíc na zkušenostech získaných během předcházejícího období himalajského objevování. Do takových cest možno zařadit: Annapurnu J stěnu, Makalu JV hřeben a Z piliř, Nanga Parbat Rupalská stěna, Manaslu SZ hřeben a JZ stěnu. Pokusy o nové cesty byly rovněž na Dhaulagiri a Everest. Cesta Diamirskou stěnou na Nanga Parbat a cesta Z hřebenem na Everest, třebaže nejsou tak obtížné jako předcházející, rovněž představují úsilí najít nové trasy na nejvyšší hory. Obě byly zdolány již v počátku šedesátých let. Většina nedávných výstupů může být všeobecně charakterizována vysokou úrovní technické obtížnosti, ať již v ledu či převážně ve skále s rozsáhlým použitím fixních lan a šplhadel. Růst technických obtíží znamená, že Šerpové hrají menší roli než v minulosti a jsou nasazováni k vynášece převážně v nižších partiích hory. Ironií na nových těžkých cestách se zdá větší bezpečnost než na tradičních, dříve vykonaných, neboť strmá fixní lana umožňují při špatném počasí snazší ústup do nižších výšek. Téměř všechny výstupy byly dokončeny dlouhým smělym útokem na vrchol ze vzdáleného tábora, poté, když většina sil expedice byla vynaložena na překonání technických obtíží cesty a následující pracnou vynášku.

2. Opakování výstupů (nebo pokusy) existujícími cestami na nejvyšší štíty.

Tyto byly převážně prováděny málo zkušenými družstvy z uznávaných horolezeckých zemí nebo národními družstvy ze zemí s malými himalajskými zkušenostmi. Sem možno zařadit: Everest (Japonci a Argentinci), Nanga Parbat (ČSSR), Dhaulagiri (Japonci), Manaslu (J. Korea) a Annapurna (Brit. Army).

Protože starší, snadnější cesty jsou často vystaveny nebezpečí lavin a seraků, jsou expedice více postihovány nehodami a mnohdy končí neúspěchem. Tato tendence je zvláště na nižších štítech,

některé nehody a neštěstí je zde možno s určitostí přičítat k nedostatku zkušeností zúčastněných horolezců a neuvědomování si rozměrů a nebezpečí himalajských hor.

3. Prvovýstupy na těžké nebo problematické štíty mezi 7000 a 8000 m.

Tyto výstupy jsou obvykle uskutečňovány menšími skupinami z horolezecky zkušených zemí, bez ohledu na národní prestiž. Snad neúspěšnější jsou rakouská družstva. Štíty spadající do této kategorie: K 6 (7280 m, Rakousko), Dhaulagiri 2 (7750 m, Rakousko – USA), Lhotse Shar (8383 m, Rakousko), Malubiting (7453 m, Rakousko), Minapin (7273 m, Rakousko), Gurja Himal (7175 m, Japonsko), Pik 29 (7835 m, Japonsko), Khinyang Chhish (7852 m, Polsko). Některé z těchto výstupů jsou pozoruhodné svou vysokou technickou obtížností,

Při srovnání uvedených třech skupin je možno vyzdvihnout některé společné charakteristiky. Především mají všechny silné obsazení, i když jsou některé týmy menší než 6 členů. Většina obvykle měla 10 až 12 mužů doprovázených kádrem Šerpů. Zdá se rozumným zajistit si velký rozsah pracovních sil k překonání vnějších stresových příčin, jako je onemocnění, únava, nebezpečí a obtíže. V praxi však výsledky často ukázaly, že více mužů na hoře je i větší riziko, větší obtíže přesunu, a hlavně větší náklady. V budoucnu se nám jeví obrát zpět k malým týmům (8 mužů nebo méně) s daleko větším důrazem na způsobilost, aklimatizaci a rychlost pohybu. Léztí vysoko, spát dole a zůstat na hoře nejkratší možný čas se zdá být určujícími zásadami pro budoucnost.

Znepokojující tendencí se jeví vysoká nehodovost. V údajích uvedených expedic je více než 40 osob, které zahynuly nebo zemřely ve vysokých výškách. Počet je však nescíslně větší, jestliže vezmeme do úvahy všechny působící expedice. Proto nelze tento závažný fakt, trvajícím v himalajském horolezectví, ignorovat.

Do uvažovaného období spadají československé expedice:

1969 – Nanga Parbat (8125 m). Neúspěšný pokus o původní Rakiotskou cestu z r. 1953.

Annapurna 4 (7524 m). Úspěšný výstup původní cestou z r. 1955.

1970 – Haramosh (7406 m). Neúspěšný pokus o původní cestu z r. 1958.

1971 – Nanga Parbat (8125 m). Úspěšný výstup Rakiotskou cestou.

Tyto expedice představují naši himalajskou činnost vůbec. Lze tedy spíše hovořit o sbírání zkušeností na tomto poli než o výrazně objevitelské činnosti. Jak dalece je máme za sebou, nás přesvědčí teprve blízká budoucnost.

VÝBEROVÁ FOTOGRAFIA

Krása Vysokých Tatier je v štítech

FOTO JAN ŠVAB